MALTA

QORTI TAL-MAGISTRATI (GHAWDEX) BHALA QORTI TA' GUDIKATURA KRIMINALI

MAGISTRAT DR. CONSUELO-PILAR SCERRI HERRERA

Seduta tat-23 ta' Lulju, 2010

Numru. 51/2004

Il-Pulizija
(l-allura Spettur Antonello Grech)

-vs-

DANIELA MERCIECA

Seduta ta' llum……………………………2010.

Il-Qorti,

Rat li l-imputata **DANIELA MERCIECA** ta' ghoxrin (20) sena, bint Joseph u Victoria nee' Galea, imwielda Victoria, Ghawdex, nhar is-seba' (7) ta' Mejju, 1984 u residenti 35, Triq San Guzepp, Xaghra, Ghawdex, detentrici tal-karta

tal-identita’ bin-numru 19284 (G) giet imressqa quddiemha akkuzata :

Talli fit-tlieta u ghoxrin (23) ta’ Novembru, 2002, fis-sighat bikrin ta’ filghodu, f’Ghawdex, b’nuqqas ta’ hsieb, bi traskuragni, jew b’nuqqas ta’ hila fl-arti jew professjoni taghha, jew b’nuqqas ta’ tharis tar-regolamenti, waqt li kienet qeghda ssuq vettura bin-numru ta’ registrazzjoni ABH 486 ikkagunat feriti ta’ natura gravi fuq il-persuni ta’ Joseph Saliba u ta’ Lauren Rose Portelli.

Il-Qorti giet gentilment mitluba, biex f’kaz ta’ htija tissospendi l-licenzja tas-sewqan tal-imputata ghal zmien li jidhrilha xieraq.

Rat l-atti kollha tal-kawza w id-dokumenti kollha esibiti fosthom, il-kunsens tal-Avukat Generali datat erbgha (4) t’April, 2005 (fol. 8) esibit bhala Dok. CSH 3 sabiex fin-nuqqas t’oggezzjoni da parti tal-imputata din il-kawza tigi trattata u deciza minn din il-Qorti fil-kompetenza taghha fuq riferuta.

Semghet lil imputata tiddikjara li ma kellhiex oggezzjoni li l-kaz taghha jigi trattat u deciz minn din il-Qorti fil-kompetenza taghha ta’ gudikatura kriminali kif jirrizulta mill-ezami li sar nhar il-hamsa (5) t’April, 2005 ai termini tal-artikolu 370(4), 390(1) u 392 tal-Kap 9 tal-Ligijiet ta' Malta (fol. 9 tal-atti).

Ikkunsidrat:

Illi fis-seduta tal-hamsa t’April, 2005 xehed **Dr. Michael Portelli** (a fol. 11 et seq.) fejn qal li hu kien ezamina lil Daniela Mercieca fl-Isptar Generali t’Ghawdex nhar it-tlieta u ghoxrin (23) ta’ Novembru, 2002 wara li din kienet involuta f’incident awtomobilistiku. Qal li l-pazjenta kienet iddahhlet l-isptar hazin hafna, fis-sens li din kellha *‘Glaco Coma Scale 4’*. Barra minn dan qal li hija lanqas ma kienet qeghda tirreagixxi la ghall-*Painful Stimulator*, la ghall-*Visual Stimulator* u lanqas ghall-*Verbal Stimulator*. Kompla jispjega li l-imputata kellha griehi fuq rasha li kienu vizibbli, konsistenti fi brix kif ukoll *‘lacero contused*

wound', gerha fuq spallejha tal-lemin li kienet *'abrasive' u* gerha fuq saqajha tal-lemin konsistenti f'*'lacero contused wound'*. Spjega wkoll li meta ddahhlet l-isptar sarulha X-Rays u li l-*pupils* t'ghajnejha kienu *'unreactive to light'*, specjalment dik tan-naha tax-xellug. Mill-X-Rays li ttiehdulha rrizulta li kellha *'fracture'* tar-*'right humural', 'compund fracture'* tar-*'right femur'* u kienet ukoll fil-periklu imminenti li titlef hajjitha. Ghalhekk kellha tigi trasferita lejn l-Isptar San Luqa ghal aktar kura intensiva.

Iddeskriva l-feriti li kellha l-imputata bhala ta' natura gravi .
Illi fil-hamsa t'April, 2005 xehed ukoll **l-allura spettur Antonello Grech** (a fol. 13 et seq.) li qal li fit-tlieta u ghoxrin (23) ta' Novembru 2002 fis-sighat bikrin ta' filghodu kien gie nfurmat illi kien sehh incident awtomobilistiku gewwa n-Nadur u partikolarment fit-Triq ta' Xhajma, hdejn il-Korsa taz-Zwiemel,li taghti ghan-Nadur. F'dan l-incident kienu nvoluti tliet (3) persuni li kienu korrew u ttiehdu l-isptar ghall-kura. Zied li sussegwentement kien mar l-isptar u sab li l-imputata Daniela Mercieca, li gharaf prezenti fl-Awla, fil-periklu li titlef hajjitha. Joseph Saliba, persuna ohra li kien involut fl-incident, li wkoll gharfu prezenti fl-Awla, wkoll kien mitluf minn sensih u wkoll kellu griehi gravi. Kien hemm ukoll Lauren Rose Portelli li wkoll kienet imwegga', pero' ma kinitx f'kundizzjoni gravi daqs l-ohrajn. Kompla jghid li Daniela Mercieca ttiehdet l-isptar ta' Malta permezz tal-helicopter, u li sa fejn jaf hu Joseph Saliba wkoll kien hekk trasferit.

Wara mar fuq il-post tal-incident u rrizultalu li Joseph Saliba kien qed isuq trakk u kellu mieghu bhala passiggiera lil Lauren Rose Portelli, u li Daniela Mercieca kienet wahedha fil-karozza taghha. Irrizultalu in oltre li Joseph Saliba kien gej mid-direzzjoni tar-Rabat lejn in-Nadur filwaqt li Mercieca kienet gejja min-Nadur fid-direzzjoni lejn ir-Rabat, li kien hemm *'head on collision'* li sehhet ghal nofs it-triq. Qal li l-vetturi gew it-tnejn *'total loss'*. Ghalhekk huwa kien informa lill-Magistrat tal-Ghassa bl-incident u kienet infethet Inkjesta Magisterjali.

Fl-istess seduta tal-hamsa (5) t'April, 2005 xehed ukoll **P.S. Mario Cassar** (a fol. 15) li qal li kull ma kellu x'jipprezenta kien rapport li sehh l-incident, pero' verzjoni tan-nies involuti ma setghetx tittiehed peress li dawn kienu kollha feruti gravement u kellhom jittiehdu ghall-kura fl-isptar ta' Malta, fejn damu ghal kura ghal zmien twil. Ir-rapport li esebixxa gie mmarkat bhala Dok. PS.

Illi fil-wiehed u ghoxrin (21) t'April, 2005 xehdet **Dr. Josette Rapa** (a fol. 20 et seq.) li ddikjarat li Joseph Saliba kien iddahhal l-isptar nhar it-tlieta u ghoxrin (23) ta' Novembru 2002, ghall-habta tal-erbgha ta' filghodu (4.00a.m.) wara li kien involut f'*'multi-vehicle accident'*. Qalet li f'dak l-istadju Saliba ma kienx f'posizzjoni li jikkomunika maghhom, u li kien qed ibati minn ksur fil-'left ankle', u kellu jittiehed l-isptar ta' Malta ghal 'urgent CT Scan' peress li kienu hasbu li kellu frattura fl-iskutella tar-ras, pero' sussegwentement mill-iScan irrizulta li ma kien hemm xejn minn dan. Xehdet li mill-file li kellha f'idha kien jirrizulta li sas-16 ta' Dicembru kien ghadu In-Patient fl-isptar u li fis-17 ta' Frar 2003 kellu Out Patient Session. Qalet li fil-fatt min-nota li hemm fil-file jidher li Saliba kien gie discharged fis-16 ta' Dicembru, 2003. Mistoqsija jekk barra l-ksur fl-ghaksa, Saliba kellux si feriti ohrajn, wiegbet li kellu ksur f'idejh fuq l-istess naha. Spjegat li matul hafna miz-zmien li Joseph Saliba ghamel l-isptar, huwa kien 'confused', u fil-fatt kienet anke saritlu vista Psikjatrika. Mistoqsija wkoll jekk qabel l-incident in kwistjoni Saliba kellux xi ksur, qalet li mill-file ma jirrizultax li kien hemm, izda ziedet li kellu frattura f'idu x-xellugija u dan skond X-Ray mehud fit-22 t'Awissu 1991.

Illi nhar il-wiehed u ghoxrin (21) ta' Lulju, 2005 xehed il-**Perit Guido Vella** (a fol.112) fejn qal li huwa kien gie nominat bhala espert tekniku fl-atti tal-inkjesta dwar l-incident in kwistjoni b'digriet tal-Magistrat Inkwirenti Dott. Antonio Micallaef Trigona tat-tlieta u ghoxrin (23) ta' Frar 2005. Spjega li huwa kien acceda fuq il-post in kwistjoni u li kien irrediga rapport dwar l-istess incident awtomobilistiku li kien sehh fit-23 ta' Novembru 2002 fi Triq ta' Xhajma, Xewkija, Ghawdex. Gharaf ir-relazzjoni tieghu li giet esebita fl-atti u filwaqt li kkonferma l-kontenut

taghha, zied li m'ghandu xejn x'ibiddel fil-konkluzjonijiet tieghu hemm imsemmija.

Meta xehed in kontro-ezami gie muri r-ritratt esebit f'dawn l-atti mmarkat bhala Dok. X. Huwa gie mistoqsi jekk f'dan ir-ritratt huwa uriex it-tielet 'brake mark' li hija parallela mas-sett ta' 'brake marks', wiegeb li din hija angolata u fil-pjanta ma wriehomx, u zied li ma jafx x'inhi r-raguni ghaliex ma nizzilhomx fir-relazzjoni tieghu. Qal li huwa nizzel biss dak li ndikalu l-perit taghhom u li fil-fehma tieghu kellu x'jaqsam mal-incident in kwistjoni. Zied li l-marki li ra minn rajh ma nizzilhomx. Imbaghad zied pero' li jidhirlu li dik il-marka ma kienx raha ghaliex kieku kien jindikaha, u li kien jidhirlu li kien indika kull ma kien hemm. Ikkonferma li t-triq kienet maghluqa.

Ta' importanza fir-relazzjoni tieghu a fol. 61 tal-atti l-perit ighid li quddiem il-vettura tal-imputat kien hemm in-number plate tal-vettura tal-parte Civili u jikkonferma ukoll li l-vettura ta' Daniela Mercieca Opel kienet fuq il-karreggjata ta Joseph Saliba b'kwantita ta xejt u fuel imxerred mal-art.

Illi fil-wiehed u ghoxrin (21) ta' Lulju, 2005 xehed ukoll **Dr. Joseph Grech** (a fol. 113) li kkonferma li huwa kien gie nominat mill-Magistrat Dott. Antonio Micallef Trigona bid-digriet tieghu tat-23 ta' Novembru 2002, rigward incident awtomobilistiku li sehh fi Triq ta' Xhajma, limiti tan-Nadur, Ghawdex, fejn kienu sfaw feruti Lauren Portelli, Joseph Saliba u Daniela Mercieca. Filwaqt li gharaf ir-relazzjoni tieghu esebita f'dawn l-atti, kkonferma l-kontenut taghha u qal li m'ghandux x'ibiddel mill-konkluzjonijiet hemm kontenuti.

Huwa kkonkluda li f'dan l-incident kemm l-imputata kif ukoll il-parte civili kienu qed isuqu b'velocita eccessiva pero ma ighidx kif wasal ghal din il-konlkuzjoni. Jghid ukoll li l-imputata li kienet qed isuq Opel Corsa spiccat fuq il-karreggjata ta' Joseph Saliba u fil-fehma tieghu kien proprju f'dan il-mument li sar l-impatt.

Illi xehed ukoll l-espert tekniku **Joseph Zammit**, fl-istess seduta tal-wiehed u ghoxrin (21) ta' Lulju, 2005 (a fol. 114) li ddikjara li huwa wkoll kien gie nominat mill-Magistrat Micallef Trigona fl-inkjesta in konnessjoni mal-incident awtomobilistiku li kien sehh fi Triq ta' Xhajma, limiti tan-Nadur. Huwa gharaf ir-relazzjoni tieghu esebita fl-atti, kkonferma l-kontenut taghha u ddikjara li ma ried ibiddel xejn.

F'din ir-relazzjoni l-espert ighid li kien sab skid marks gejjin mid-direzzjoni tal-Opel sa minn distanza ta xi mitt pied qabel fejn spiccat l-vettura mahbuta. Ikkonferma ukoll dak li qal il-Perit Vella fis-sens li kien hemm in-number plate tal-vettura Opel mghawga quddiem il-bumper tal-vettura tal-parte civile Joseph Saliba.

Fil-fehma tieghu l-vettura ta' l-imputata kienet qed tinstaq ghan-nizla minn Nadur u fil-kurva tidher li tilfet il-kontroll applikat il-brakes li hallew impronti ta madwar mitt pied li dawn ukoll jinsabu jigbdu ghan-naha tal-lemin fuq il-*continious white lines* minn fejn in-naha l-ohra kien hemm Joseph Saliba isuq bit-Toyota tieghu.

Illi fil-wiehedu ghoxrin ta' Lulju, 2005 xehdet **Lorraine Portelli** (a fol. 115) li ftakret li dakinhar tat-tlieta u ghoxrin (23) ta' Novembru 2002, hija kienet riekba fil-karozza mal-kugin taghha Joseph Saliba. Qalet li huma kienu qeghdin ix-Xlendi u kienet talbitu biex iwassalha sad-dar taghha fin-Nadur. Ikkonferma li kien bil-lejl, izda l-hin ezatt ma ftakritux. Spjegat li huma kienu telqu mill-'Paradiso', nizlu jixtru x'jieklu mix-Xlendi u telqu. Tiftakar li kienu sejrin lejn in-Nadur, u ghaddew mit-Triq ta' Xhajma, pero' ma tiftakarx kif sar l-impatt. Qalet li f'dan l-incident hija kienet weggghet geddumha u kienu haduha l-iptar ta' Malta bil-helicopter.

Imbaghad inqratilha x-xhieda li kienet tat waqt l-Inkjesta u kkonfermatha fl-intier taghha. Stqarret li waqt li kienet il-'Paradiso' hija ma kinitx fil-kumpanija ta' Joseph Saliba,

izda kienet biss ratu hemm u talbitu jwassalha. Mistoqsija ghal darb'ohra fi x'hin telqet mill-Paradiso, hija ma ftakritx.

Illi sussegwentement nhar l-erbgha (4) t'Awissu, 2005 xehed **Max Xuereb** (a fol. 120) li kkonferma li kien gie nominat mill-Magistrat Inkwirenti Dott. Antonio Micallef Trigona fit-23 ta' Novembru 2002, rigward l-incident awtomobilistiku li kien sehh fi Triq ta' Xhajma , limiti tan-Nadur. Qal li hu kien acceda fuq il-post in kwistjoni u ha numru ta' ritratti, liema ritratt gew esebiti u nseriti a fol. 34 ta' dawn l-atti. Ikkonferma li dawn ir-ritratti ittiehdu minnu u li hu kien esebihom quddiem il-Magistrat Inkwirenti nhar il-wiehed u tletin (31) ta' Jannar 2003.

In kontro-ezami saritlu referenza ghar-ritratt li jinsab immarkat bl-ittra X u spjega li f'dan ir-ritratt jidhru zewg settijiet ta' 'brake marks' fuq l-istess karreggjata fuq in-naha tax-xellug.

Illi sussegwentement fis-seduta tal-ewwel (1) ta' Gunju 2006 xehed **Dr. Peter Muscat** (a fol. 144) fejn qal li fit-23 ta' Novembru 2002 fl-erbgha ta' filghodu (4.00a.m.) kien iddahhal l-isptar Joseph Saliba u qallu li kien involut *f'motor vehicle accident'*. Qal li hu kien ezaminah u sabu '*dizzy*' u '*confused*', kellu daqqa fuq idu l-leminija u qatgha fuq widintu l-leminija li kellha bzonn punt. Kellu wkoll ferita miftuha f'saqajh ix-xellugija u rrizulta li kellu ksur tat-Tibia u l-Fibula, idu x-xellugija kienet minfuha fejn mill-X Rays irrizulta li kellu ksur. Sussegwenti kien iddahhal is-CCU u mbagahd intbaghat Malta ghall-kura. Iddeskriva l-feriti li kellu bhala ta' natura gravi.

In kontro-ezami gie mistoqsi jekk kienx kellem lill-pazjent Joseph Saliba, u qal li kien kellmu u Saliba wiegbu, pero' ma kienx koerenti. Zied li kien ittihidlu xi demm ghal xi testijiet sabiex jigi stability jekk l-pazjent kienx xorob u dan it-test ta rrizultat pozittiv u kellu *'one five five (155) milligrams per millilitre of blood'*.

Illi inoltre fis-seduta tat-tnejn u ghoxrin (22) t'Awissu 2006 xehed **Dr. Andrew Borg** (a fol. 149a et seq.) li qal li hu kien kellem lil Daniela Mercieca mhux fil-prezenza ta'

Joseph Saliba, u li din spjegatlu kif fil-fehma taghha kien sehh l-incident. Ma qabilx ma' dak suggerit lilu li d-daqqa ghalkemm frontali kienet tiela' min-naha tax-xellug lejn il-lemin. Spjega li mill-ezami mediku li hu ghamel fuq il-pazjenta, cioe' billi ra l-feriti taghha, l-X Rays u l-History File , ghalkemm id-daqqa kienet frontali, kienet l-aktar lejn in-naha taghha tal-lemin tal-vettura u cioe' fejn kien hemm is-sewwieq u sussegwentement bid-daqqa l-karozza daret lejn ix-xellug taghha. Cahad dak suggerit lilu li l-karozza daret 'to the right'. Qal li l-akbar ferita li kienet wahda frontali f'sieq Mercieca, u spjega li ladarba l-ghadam tkisser bid-daqqa frontali kien hemm mekkanizmi differenzi. F'dan il-kaz il-parti l-kbira tal-hsara saret frontalment.

Ix-xhud ikkonferma li fl-4 ta' Mejju 2006 huwa kien gie nominat minn din il-Qorti sabiex jaghmel ezami ta' Daniela Mercieca wara li jkun ra l-History File relattiv, inkluz l-X-Rays mizmuma fl-isptar San Luqa.

Mistoqsi b'mod specifiku biex jghid jekk id-daqqa li qalghet Daniela Mercieca kinitx wahda frontrali jew laterali, huwa wiegeb li d-daqqa ewlenija kienet frontali, pero' zied li ma kinitx centrata 'head on' izda kienet aktar lejn in-naha tal-lemin. Spjega li d-daqqiet li kellha ma kinux 'direct impact head on' imma kienu effett t'azzjoni 'ninenty (90) degrees lejn in-naha tal-lemin. Qal ukoll li bl-effett ta' l-'impact' il-pazjenta daret u kien ghalhekk li qat li d-daqqa taghha kienet lejn in-naha tal-lemin. Essebixxa r-relazzjoni tieghu li giet immarkata bhala Dok. AB.

Fis-seduta tat-tmienja u ghoxrin (28) ta' Gunju 2007 xehdet **l-imputata Daniela Mercieca** li ddikjarat li dakinhar tal-incident hija kienet id-dar u li ghall-habta tat-tlieta u nofs ta' filghodu (3.30a.m.) kienet sejra x-Xewkija bil-karozza taghha peress li kienet tiehu hsieb lil xi hadd. Ziedet li meta waslet hdejn Ta' Xhajma, u cioe' fil-parti fejn hemm il-wita, rat zewgt idwal fuq in-naha tal-karreggjata taghha u zewgt idwal fuq il-karreggjata l-ohra, imbaghad ma tafx x'gara aktar. Taf li z-zewgt idwal li kien hemm fin-naha tal-karreggjata tat-triq taghha baqghu dehlin fil-karozza taghha.

Stqarret li ftit qabel l-incident hija kienet ghand habib taghha gewwa n-Nadur, certu Jonathan, u li dan kien mar Ghawdex minn Malta minhabba fiha, izda ma kinitx taf tghid kemm kienet ilha tafu. Kompliet tghid li minkejja kienet qeghda n-Nadur, ma tafx x'jisimha t-triq fejn kienet, izda spjegat li qeghda l'isfel mill-pjazza. Ziedet li qabel kienet marret in-Nadur kienet qeghda l-Flamingo mal-hbieb ta' dan Jonathan, fejn damet sa xil-hdax ta' filghaxija (11.00p.m.). Hija qalet li hija tixrob biss soft drinks.

Mistoqsija kif saqet meta telqet min-Nadur biex tmur lejn Ta' Xhajma, wiegbet li saqet b'mod normali. Ghall-mistoqsija jekk kienx hemm nida, qalet li ma tafx u <u>ziedet li l-incident sehh appena daret il-liwja li hemm</u>, rat id-dawl go wiccha u ma setghetx tkompli ssuq ghax malli kisret sabitu go wiccha u dahal go fiha.

Fis-sebgha u ghoxrin (27) ta' Lulju 2007, il-Prosekuzzjoni talbet li ssir kopja tad-DVD esebita fl-atti tal-kawza fl-ismijiet **<u>"Il-Pulizija –vs- Joseph Saliba</u>**". Il-Qorti laqghet it-talba u nnominat lil Max Xuereb biex jaghmel kopji u jghaddi kopja lill-imputata. Sussegwentement dan id-DVD gie muri waqt is-seduta tat-tnax (12) ta' Mejju 2008. L-avukat tal-parte civile ddikjara li dan id-DVD gie mehud minn Louis Saliba, ziju ta' Joseph Saliba, ftit wara li sehh l-incident.

Illi nhar it-tmienja u ghoxrin (28) ta' Settembru 2009 xehed **Mario Buttigieg** (a fol. 198 et seq.) li ddikjara li huwa kien gie nkarigat fuq dan l-incident xi zmien wara, u ghalhekk stqarr li peress li huwa ma kienx present waqt l-incident, dak li qal dwar it-temp u cioe' 'the visibility was clear and the road was dry' kien hadu mit-traffic accident report tal-pulizija. Spjega li fiz-zmien meta kien ghamel ir-rapport tieghu, huwa kien impjegat ta' Gasan Mamo Insurance u li Joseph Saliba kien klijent tal-istess Gasan Mamo Insurance u allura huwa kien baghat ghalih waqt li kien qed jaghmel dan ir-rapport. Spjega li hu kien inkarigat biex jaghmel dan ir-rapport fuq talba ta' Gasan Mamo Insurance, wara li kien cempillu s-Senior Claims

Manager Reno Debattista, u ghalhekk sema’ biss ix-xhieda ta’ Joseph Saliba. Pero’ mbaghad zied li peress li kien ghadda z-zmien, ma jiftakarx kienx tkellem ukoll mal-passigiera li kien hemm ma’ Joseph Saliba.

Kompla jispjega li biex wasal ghall-konkluzjoni tieghu huwa ha in konsiderazzjoni l-pjanta redatta mill-perit, li tinsab esebita fl-atti tal-inkjesta, u kien ma wkoll road measurement, kif jirrizulta minn dak esebit a fol. 13 tar-relazzjoni tieghu. Qal li huwa kien anke ezamina l-Proces Verbal. Qal li mill-process ma rrizultalux li kien hemm xi xhieda ta’ tabib u lanqas ma rrizulta li Joseph Saliba dakfinhar tal-incident kellu livell gholi ta’ alcohol. Zied li dan kien qallu li qabel l-incident kien ghadu kif kiel *chicken and chips* u xorob flixkun Coca. Zied li huwa hadem biss fuq id-dynamics tal-kaz u li ma hadimx ghall-interessi ta’ Joseph Saliba izda ghall-interessi tas-socjeta’ assikuratrici tieghu Gasan Mamo Insurance.

Mistoqsi xi tfisser il-kelma “stration mark” wiegeb li din hija meta karozza tkun miexja la genba w thalli speci ta’ tyre marks, u li t-tarmac stess ikollu certi daqqiet li thalli l-istess karozza peress li l-karozza tkun miexja la genba, tkun qed timxi kontra t-tidwir tar-roti taghha u b’hekk tkun qed taghti daqqiet fit-triq. Meta jkun hemm skid mark il-karozza tkun tista’ titlaq minn quddiem kif ukoll minn wara u tibda sserrep. Rega’ qal li waqt l-iStration mark il-karozza tkun miexja la genba. Ghalhekk zied li fil-fehma tieghu il-karozza ABH 486 kienet miexja la genba u kien ghalhekk li halliet stration mark.

Qal li r-ritratti li ra kienu dawk mghoddija lilu minn Joseph Saliba u ma jafx jinsabux esebiti fil-process. Gie muri sett ritratti li jinsabu esebiti f’dawn l-atti a fol. 34 go envelopp kannella, u kkonferma li dawn huma l-istess ritratti li rah u. Mistoqsi jekk rahomx kollha kemm huma, wiegeb li ma kienx jiftakar.

Mistoqsi kif wasal ghall-konkluzjoni li t-Toyota kienet miexja fifty miles per hour (50mph), eighty kilometres per hour (80kph) stqarr li huwa kien ra r-ritratt esebit f’dawn l-atti mmarkat bhala dok. MX34 fejn jidher speedometer li

kien wieqaf fuq eighty-five kilometres per hour (85kph) u spjega li la l-ispeed muri fir-ritratt ifisser li at impact il-vettura kienet miexja b'dan l-ispeed.

Imbaghad ghadda biex jiddikjara li huwa kien ha training gewwa l-Ingilterra u wara li ghamel din il-prattika fl-Ingilterra u gie lura Malta kien ghamel ezami fl-Universita' ta' Malta. Dan l-ezami kien jikkonsisti fi prattika ta' gimgha liema tahrig kien proprju fejn hu ma jkunx prezenti u josserva d-dokumentazzjoni li jkun hemm, u jasal ghal konkluzjonijiet. Kompla jghid li ilu jaghmel dan ix-xoghol minn mindu spicca minn pulizija.

Iddikjara li fil-fatt fuq il-post tal-incident kien hemm erba' (4) tyre marks u mhux tnejn (2). Qal li fil-vicinanzi ta' fejn sar l-incident hemm liwja izda l-incident sar ftit aktar 'il fuq fil-parti d-dritta. Ikkonferma li min ikun niezel in-nizla gejn min-naha tan-Nadur, ikollu l-vista tieghu ostakolata u ma jkunx jista' jara min gej mill-kontra. Iccara li dan qed jghidu ghal qabel ma wiehed jaqbad il-parti d-dritta, ghax una volta t-triq tkun xemgha tara mid-direzzjoni opposta. Mistoqsi jekk it-tyre marks setghux gew minn incidenti ohra, qal li ma setax ikun u dan ghaliex it-tyre marks wara ftit sieghat jithassru minn fuq il-post peress li jghaddu l-karozzi minn fuqhom. Qal li ma jafx jekk it-triq kinitx maghluqa waqt l-inkjesta peress li ma kienx imqabbad fuqha.

Gie muri r-ritratt MX 31 u kkonferma fic-cert li dan huwa tat-Toyota, pero' meta gie muri MX 34 ma setax jghid ta' xiex inhu. Qal li hareg l-ispeed tal-vettura Opel, li kien mija u zewg mili (102m) minn fuq il-pjanta li ghamel il-perit waqt l-inkjesta, filwaqt li wasal ghall-velocita' tat-Toyota mir-ritratt MX 34. Pero' mbaghad xehed li ma setax jeskludi li r-ritratt MX34 huwa l-ispeedometer tal-Opel u mhux tat-Toyota kif iddikjara fir-rapport tieghu. Rega' kkonferma li wasal ghall-velocita' ta' mija u zewg mili (102m) tal-Opel minn fuq il-pjanta. Ikkonferma li fejn sehh l-incident it-triq hija wiesgha bizzejjed biex jghaddu tliet (3) karozzi.

Imbaghad gie muri r-ritratt MX20 u qal li ma jistax jikkonferma li z-zejt li jidher fir-ritratt huwa tal-karozza li kienet thares lejn ir-Rabat. Rega' nsista li peress li huwa ma kienx prezenti waqt l-inkjesta, jista' jghid biss dak li ra mir-ritratti . Ra wkoll ir-ritratt MX12 u kkonferma li z-zejt li jidher fih jinsab fil-karreggjata thares lejn ir-Rabat, li gej mill-vettura Opel u li huwa post impact u jinsab kollu fuq ir-'right hand side' tat-triq. Spjega li una volta karozza tistrieh u jkun infaqa' s-sump, iz-zejt jibda niezel u ghalhekk iz-zejt jidher kollu that il-karozza. Ra wkoll ir-ritratt MX 9 u qal li fuq dan hemm body part fuq il-karreggjata tal-lemin kif ukoll tyre mark mix-xellug ghal-lemin u tyre marks ohrajn fuq in-naha tax-xellug, li huma tyre marks wara li l-karozza daret. Ikkonferma li z-zewg partijiet sofrew hsarat kbar u li ma rrizultalux li kien hemm karozza ohra nvoluta fl-incident.

Illi nhar is-sittax (16) ta' Novembru 2009, il-Qorti ffissat access fuq il-post, liema access inzamm fil-hmistax (15) ta' Jannar, 2010 fid-disgha u nofs ta' filghodu (9.30a.m.). Illi waqt dan l-access inqala' dizgwid dwar il-lok fejn spiccaw mahbuta l-vetturi u ghalhekk jehtieg li jinzamm access iehor bil-prezenza tal-Perit Guido Vella, li kien prezenti ftit minuti wara l-incident, u dan biex jinterpreta l-pjanta tieghu fuq il-post.

Rat in-nota ta' sottomissjoni tal-imputata pprezentata nhar it-12 ta' Lulju, 2010.

Ikkunsidrat:

Illi l-fatti li wasslu ghall-incident in kwistjoni huma s-segwenti:-

1. Daniela Mercieca kienet qed isuq vettura tal-ghamla Opel Astra numru ta' registrazzjoni ABG 486 sejra fid-direzzjoni tar-Rabat waqt li l-imputat kien qed isuq il-vettura truck Toyota numru ta registrazzjoni DBH 287 sejjer fid-direzzjoni tan Nadur.

2. Jirrizulta minn dak stabilit fl-okkorenza li t-temp kien qieghed tajjeb, bla cpar u xita, u skond ir-rapport tal-perit tekniku Zammit it-triq kienet niexfa w xotta .

3. It-triq fejn issucceda l-incident hija disabitata imma traffikuza u tinsab fl-inhawi maghrufa bhala Ta' Xhajma, li min-Nadur taghti ghar-Rabat.
4. Fil-karregjata tax-xellug int u niezel min-Nadur minn fejn kienet gejja Mercieca, xi 200 metru lura fejn kien hemm il-vetturi mahbuta, hemm kurva .
5. Iz-zewg vetturi kellhom hsara estensiva u z-zewg sewwieqa spiccaw feruti gravament.
6. Illi fuq il-partijiet frontali taz-zewg vetturi kien hemm zebgha tal-vettura l-ohra, w ghalhekk fuq it-Toyota kien hemm iz-zebgha tal-Opel u vice versa. Ghalhekk id-daqqa zgur kienet wahda frontali.
7. Illi l-feriti subiti minn Mercieca, skond Dr. Borg, ukoll kienu frontali.

Illi Joseph Saliba ma xehedx u dak li qalet Daniela Mecieca dwar l-incident kien *de minimis* u ghalhekk kollox hu kwistjoni ta' *res ipsa loquitur.*

Illi rigward it-teorija ta' l-hekk imsejha '*res ipsa loquitur'* sollevata mid-difiza fin-nota taghha, ghandu jinghad li din it-teorija taf l-origini taghha fil-kaz fl-ismijiet **<u>Cole vs De Trafford</u>** (1918 2 QB 523) fejn gie affermat is-segwenti:-

"*The doctrine of res ipsa loquitur means that an accident may by its nature be more consistent with its being caused by negligence for which the defendent is responsible than by other causes, and that in such the mere fact of the accident is prima faccie evidence of such negligence. In such a case the burden of proof is on the defendent to explain and to show that it occurred without fault on his part*".

Illi din id-dottrina giet konfermata lokalment f'diversi decizjonijiet tal-Qorti ta' l-Appelli Kriminali fosthom:-

1. **<u>Il-Pulizija vs George Vigo</u>** datata 10 ta' Ottubru 1949.
2. **<u>Il-Pulizija vs Nazzarenu Farrugia</u>** datata 7 ta' Novembrun 1949.
3. **<u>Il-Pulizija vs Il-Wisq Nobbli Markiz Anthony Cassar Desain</u>** datata 13 ta' Jannar 1862.

Illi l-massima latina in desamina effettivament tfisser "*facts speak for themselves if no explanation is given by the defendent*" (**Law of Road Traffic Davies** page 199). Illi fil-volum "**Latin Words and Phrases for Lawyers" Law and Business Publications** (Canada) Inc. 1980 p. 214, jinghad li din il-massima hi applikabbli "... *to the laws of evidence, particularly in actions founded on the negligence of the defendent. Where the defendent had the exclusive control of anything which causes damage, and it is not possible for the plaintiff to show wherein lay the defendant's negligence, but the accident itself could not have happened except for some negligence on the part of the defendent or some other cause whch the defendent is bound to explain, the plaintiff may invoke this doctrine to his aid. It is then for the defendent to show that the accident was not the result of his negligence but due to some other cause*." (ara wkoll **The law of Collisions on Land Andrew Webber Gibb** fifth edition p 10 et seq).

Illi kif isostni **Lord Simonds** fil-kawza fl-ismijiet **<u>Woods vs Duncan</u>** (1946) AC 401. "*This does not mean that he must prove how and why the accident happened, it is sufficient if he satisfies the court that he personally was not negligent*."

Illi b'kuntrast mas-suespost gie ritenut li "...*the doctrine of res ipsa loquitur has no place in criminal or quasi criminal proceedings, where the burden is totally on the state to prove beyond a reasonable doubt that defendent violated a penal or quasi penal statute*" (**The Negligence Case Stuart M Speiser** Vol 1 p 16 1972 edition.)

Illi effettivament il-posizzjoni l-aktar konsona mar-realta' legali in dezamina hi dik postulata fil-kawza fl-ismijiet **<u>Turner vs Mansfied Corporation</u>** (1975) 119 Sol Jo 629 CA ".. *res ipsa loquitur was not a doctrine but a rule to the weight of evidence from which negligence could be inferred*" . Illi din il-posizzjoni legali tidher l-aktar wahda koretta fic-cirkostanzi, stante li anke l-istess **Stuart M. Speiser** fil-ktieb tieghu precitat f'pagna 16 jghid hekk: "*Where the doctrine is properly involved in the action of*

the wrongful death, its effect is to sustain the plaintiff's burden of proof that the death was caused by the wrongful act of the defendent , in the absene of other evidence to counter balance it." (**Scott vs Wingenberd** 26 Ohio NB).

Illi ghaldaqstant spjegazzjoni tal-incident li ma tkunx korroborata b'fatti riskontrabbli mill-istess atti tal-kumpilazzjoni m'hi spjegazzjoni xejn.

Illi ghalhekk din il-Qorti ghandha tara x'jirrizulta mill-provi u proprju mir-relazzjonijiet tal-esperti nominati fl-inkjesta, u dan ghaliex filwaqt li l-imputata ma tantx tefghet dawl fuq l-incident b'dak li qalet, salv li tghid li rat vettura gejja bil-fanali mixghula u baqghet diehla go fiha fuq il-karreggjata taghha, l-parte civile ma jghid xejn.

Din it-tezi tal-imputata pero' ma ssibx konfort fil-provi migbura. Jirrizulta li ghalkemm verament id-daqqa kienet wahda frontali, din x'aktarx saret fuq il-karreggjata ta' Joseph Saliba fejn instab in-*number plate* tal-imputata. Jirrizulta wkoll li fl-istess karreggjata fejn kien hemm il-vettura tal-imputata, kien hemm hafna zjut, li jfisser jew ahjar jimplika li mal-habta s-sump ittaqqab u z-zjut spiccaw mal-art. Jirrizulta wkoll minn dak li qal l-espert tekniku Joseph Zammit, li qabel il-habta kien hemm *skid marks* tal-parte civile ghal distanza twila, li jindika ghalhekk li verament l-imputata tilfet il-kontroll u waqfet mal-habta ma' Joseph Saliba. Dan il-fatt huwa wkoll ikkonfermat minn Mario Buttigieg li jghid li kien hemm *striation marks* li jindikaw li l-imputata mxiet la genba, kontra t-tidwir tar-roti taghha u b'hekk tkun qed taghti daqqiet fit-triq. Dan jindika li hija ghalhekk skiddjat. Illi l-provi jindikaw li appena l-imputata daret il-liwja hija skiddjat u spiccat fuq il-karreggjata zbajlata billi dahlet *head on* fuq il-parte civile.

Dr. Joseph Grech jitkellem dwar *speed* tal-imputata qabel l-impatt. Il-Qorti, ghalkemm thoss li dan l-espert ma kkwalifikax kif wasal ghal din il-konkluzjoni, pero' thoss li dan il-fattur m'ghandux ikollu effett fuq il-gudizzju taghha ghaliex zgur li ma kienx is-sewqan eccessiv taghha li kien

il-kagun tal-incident, ghaliex kieku kienu jirrizultaw sinjali ohra fit-triq. Semmai is-sewqan eccessiv seta' kkontribwixxa ghas-sewqan negligenti taghha li gieghla tiskiddja w tispicca mahbuta f'Joseph Saliba.

Dwar din il-kwistjoni ta' sewqan eccessiv issir referenza ghas-sentenza moghtija fl-ismijiet il-**Pulizija vs Anthony Portelli** deciza mill-Qorti tal-Appelli Kriminali nhar id-9 ta' Gunju 1962 meta inghad li " *Mhux bizzejjed pero' li jinghad li l-imputat kien qieghed isuq bi speed qawwi izzejjed, imma jehtieg li wiehed jara jekk bejn dak l-ispeed u s-sinistru kienx hemm innexus ta' kawza prossima u immedjata*." (ara ukoll il-**Pulizija vs Manwel Schembri** deciza per Imhallef Harding nhar l-20 ta' Novembru 1949.)

Huwa minnu pero' li l-espert Joseph Zammit ighid li kien hemm *skid marks* fit-tul tal-parte civile li jwasslu ghal post fejn sar l-impatt, u cioe fuq il-karreggjata tal-parte civile.

Dwar l-iskiddjar din il-Qorti taghmel referenza ghas-sentenza moghtija mill-Qorti tal-Appelli Kriminali fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Joseph Cost Critien** deciza nhar il-31 ta' Lulju 1954 fejn inghad is-segwenti:-"meta tissuccedi kollizzjoni minhabba li wahda mill-karozzi nvoluti fiha tkun skiddjat, id-driver tal-karozza li skiddjat huwa responsabbli jekk ma gharafx jaghmel il-manuvra mehtiega biex jevita u jnaqqas l-iskiddjar meta kellu z-zmien li jghamel dan, u aktar u aktar responsabbli jekk jghamel xi manuvra sabiex jippromova l-iskiddjar. Ghaliex l-imperizja fis-sewqan bhala sewqan hazin hija htija.

F'materja ta' *skid* il-principju regolatur ma jistax hlief ikun li *skid* wahdu la hu prova ta' negiglenza u lanqas kriminanti. Hemm bzonn li jkun indagat jekk kienx hemm xi negligenza antecedenti jew konkomitanti. Jekk negligenza simili tirrizulta allura hemm ir-responsabilita' nonostante l-iskid. Jekk ma jirrizultax allura l-iskid hija difiza ghax ikun incident inevitabbli. (vide P.A **Vella vs Camilleri** deciza nhar id-29 ta' Jannar 1998).

Huwa principju llum assodat illi sabiex difiza ta' *skid* tirnexxi hemm bzonn li ssir prova li l-i*skid* sehh minhabba triq imxarrba jew li l-art kienet tizloq, izda li huwa skiddja mhux tort tieghu.

Dwar dan il-fattur l-imputata ma tghid xejn fin-nota taghha. Taghmel enfasi fuq il-fatt li l-parte civile kien qed isuq taht l-influwenza tax-xorb minhabba dak li qal it-tabib. Ghalkemm jirrizulta li verament kien qed isuq taht livell ta' alcohol aktar minn dak permess mil-ligi, zgur li ma jirrizultax pero' li l-incident sehh peress illi l-parte civile ma kienx qed isuq b'mod tajjeb. Semmai il-Prosekuzzjoni messha akkuzat lill-parte civile bir-reat kif kontemplat fl-artikolu 15A tal-65. Pero' jinghad bla tlaqliq li dan il-fattur ma kkontribwiex lejn l-accident.

L-accident sehh peress illi l-imputata tilfet il-kontroll taghha wara li daret id-dawra u skiddjat u spiccat *head on* ma' Joseph Saliba. Anke d-daqqiet li sofriet l-imputata fuq gisimha jindikaw li d-daqqa hija qalghatha frontalment mill-karozza ta' Joseph Saliba, w ghalhekk zgur li meta hija kienet fid-direzzjoni opposta w spiccat fuq il-karregjata hazina u laqtet lil Joseph Saliba minn quddiem frontalment lejn il-lemin.

L-imputata giet akkuzata bir-reat kif dispost fl-**Artikolu 225 tal-Kap. 9** tal-Ligijiet ta' Malta u cioe' li nvolontarjament minhabba traskuragni, negligenza u non osservanza tar-regolamenti tat-traffiku hija kkagunat feriti gravi fuq il-persuna ta' Jospeh Saliba.

Illi hemm diversi forom ta' kondotta kolpuza, derivanti minn atti ta' negligenza, mprudenza, mpwerizja u non osservanza tal-ligijiet, regolamenti, ordnijiet u simili. Il-kulpa tista' tkun dovuta wkoll ghal non osservanza tal-ligijiet, regolamenti, ordnijiet u simili bhal ma huma l-assjem ta' regoli predisposti mill-Ordinanza tat-Traffiku – Kap 65 – il-High Way Code – Motor Vehicle Regulations – bl-iskop li tigi evitata l-possibilta' ta' hsara u dannu lil terzi. Madankollu d-definizzjoni klassika tal-*colpa criminale* tibqa' dik moghtija mill-**Carrara** Vol. 1 Parte Generali b'dan l-kliem:

“*La volontarieta ammissione di diligenza nel calcolare le conseguenze possibili e prevedibile del proprio fatto*” (para 8 pg 114).

Dan l-awtur ikompli jghid: “*Il tripode sli quale si aside la colpa sara sempre questo:*
a. Volontarieta’ dell’atto;
b. Mancato previsione dell-effetto nocivo;
c. *Possibilta di prevedere*” (vide **il-Pulizija vs Leonard Grech** deciz mill-Qorti tal-Appelli Kriminali nhar il-5 ta’ Settembru 1990.)

Illi d-definizzjoni li ghandha tinghata lit-terminologija *culpa* huwa li l-element taghha huwa l-volontarjeta’ tal-att, in-nuqqas ta’ previsjoni tal-effetti dannuzi. Jekk l-effetti dannuzi ma jkunux prevedibbli jew almenu ma setghux ikunu prevedibbli hlief b’diligenza straordinarja li l-ligi ma tesigix, u li semmai tista’ ggib *culpa levissima* li mhex inkriminabbli, ma hemmx htija.

Illi kif gie ritenut mill-Qrati taghna li “ *accident jista’ minnu innifsu jidher li x’aktarx gara minhabba htija ta xi persuna milli ghal kawza ohra. Hawnhekk fuq il-bazi tal-principju fuq spjegat fit-tul ta res ipsa qoquitur jaqa’ fuq dik il-persuna il-piz biex juri f’dak li gara ma kellux htija.*” (ara **Pol vs Nazzareno Farrugia deciza** Vol. XXX111/968).

Ghaldaqstant din il-Qorti tiddikjara, wara li rat l-Artikolu tal-Ligi 225 tal-Kap.9 tal-Ligijiet ta’ Malta, li issib lill-imputata hatja tal-akkuza. Dwar il-piena il-Qorti ma thossx illi piena ta’ prigunerija hija dik idoneja, izda wahda pekunjarja ghandha tkun aktar efffettiva, w ghalhekk din il-Qorti qieghda tikkundana lill-imputata thallas multa ta’ elf mija w erbgha w sittin Ewro u disgha w sittin centezmu (€1164.69) ekwivalenti ghal hames mitt Lira Maltin (LM 500).

Oltre dan tordna s-sospensjoni tal-licenzji tas-sewqan ghall-perijodu ta’ sentejn millum.

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------